

Plejecenter specialiserer sig i borgere med alkoholmisbrug

Faste aftaler om alkohol og gode relationer er nogle af de bærende elementer i det pædagogiske arbejde med beboere med alkoholmisbrug på plejecentret Solgården ved Silkeborg. Det blev 1. september 2017 omdannet til profilplejehjem for netop borgere med alkoholmisbrug.

AF MARIANNE PILEGAARD

En mand i kørestol ruller forbi den åbne dør ind til Anna Pedersens kontor, mens han skæver ind til lederen af Solgården, som sidder og taler med mig. Da vi begge kigger på ham, vender han kørestolen og ruller hen til døråbningen.

'Skal vi snart snakke sammen? Var det ikke kl. 13?' spørger han Anna Pedersen og fortsætter ind i kontoret til os.

Manden hedder Steen Lucassen, han er 59 år og har boet på plejecentret Solgården nord for Silkeborg

siden 1. juli 2017. Her får han god mad tre gange om dagen, et bad to gange om ugen, kaffe og kage hver eftermiddag, 10-15 øl om dagen samt 20 smøger. Steen har et let slør på stemmen, men virker ikke beruset. Han fortæller velvilligt om sig selv, mens han indimellem indskyder en bemærkning til Anna og klukler med skuldrene.

Plejecenter for mennesker med alkoholmisbrug

1. september 2017 blev plejecentret Solgården, som har plads til 22 beboere, officielt omdannet til profil-

FOTO-SILKEBORG KOMMUNE

plejehjem for borgere med alkoholstorforbrug eller -afhængighed. Foreløbig bor her syv personer, som drikker, mens tre af beboerne tidligere har haft et alkoholmisbrug. Resten er ”almindelige” borgere som på andre plejecentre.

Personalet er bevidste om, at sammensætningen af beboere ville kunne give problemer, så der er fokus på, at der skal være plads til alle på stedet.

‘Hvis en af de drikkende beboere fx møder meget beruset op til aftensmaden, så spørger vi stille og roligt, om han eller hun ikke hellere vil spise på værelset. Men jeg synes i det hele taget, at vores beboere er meget hensynsfulde over for hinanden,’ siger Anna Pedersen.

Med tiden er det meningen, at alle beboere på Solgården skal være mennesker med alkoholmisbrug, bortset fra folk fra nærområdet, som ønsker at bo på Solgården uanset beboersammensætningen. Beslutningen om at omdanne Solgården til profilplejecenter var en del af en ny plejeboligplan for Silkeborg Kommune, som Ældre- og Handicapudvalget udarbejdede i slutningen af 2016. Anna Pedersen, der har været leder på Solgården siden 1999, havde længe set behovet for, at kommunen fik et plejecenter målrettet mennesker, som drikker. Så da lederen for plejecentersektionen i Silkeborg på et møde spurgte plejecenterlederne om deres holdning til profilplejecentre, meldte Anna Pedersen positivt ud.

‘Jeg synes, at Solgården er et godt sted for borgere med alkoholmisbrug, bl.a. fordi vi ligger uden for byen. Man kan ikke lige sådan smutte til købmanden og købe en pose øl,’ siger hun.

Aftaler om alkohol

Beboerne bestemmer selv, hvor meget de vil drikke, men foreløbig har alle aftalt med personalet, hvor meget alkohol de vil indtage om dagen. Blandt andet, fordi drikkevarerne skal købes, og det hjælper personalet med.

‘Faktisk spørger vi om det allerede ved første samtale,’ oplyser Anna Pedersen med et skævt smil.

Når en ny beboer har oplyst, hvor meget han eller hun drikker om dagen, bestiller Solgårdens personale drikkevarer hjem til en uge ad gangen og uddeler det aftalte antal genstande pr. dag til beboerne.

På den måde får en del af de drikkende beboere faktisk nedsat deres alkoholforbrug. Samtidig er det en

del af den struktur, de alle har brug for i hverdagen.

‘Kommunen kender de her borgere. Ofte har de været indlagt til afvæning flere gange, nogle får ikke betalt husleje eller spist ordentlig mad og drikker meget tæt, inden de kommer herud. De kan simpelthen ikke klare sig selv i deres eget hjem mere, heller ikke selv om de får hjemmehjælp. De har virkelig brug for hjælp, omsorg og struktur,’ forklarer lederen.

‘Struktur og faste rammer og aftaler gør noget ved mennesker med alkoholmisbrug. Bare det at få god mad hver dag, komme op, blive vasket og tage rent tøj på og komme ud og tale med andre mennesker. Det gør, at de trives bedre og undgår at vælte helt.’

Struktur på dagligdagen

Netop struktur og trygge rammer vil Anna Pedersen gerne give beboerne. Hun ser store forandringer med de drikkende borgere, som flytter ind på Solgården.

‘Struktur og faste rammer og aftaler gør noget ved mennesker med alkoholmisbrug. Bare det at få god mad hver dag, komme op, blive vasket og tage rent tøj på og komme ud og tale med andre mennesker. Det gør, at de trives bedre og undgår at vælte helt.’

Og ’væltet’, det var Steen Lucassen, inden han flyttede ind på Solgården. Han har drukket jævnlige, siden han som 17-årig kom i lære som murer, og i de senere år tog afhængigheden af alkohol magten over hans liv. Han ryster langsomt på hovedet:

‘Det sejlede bare. Jeg var helt tiltet. Der var mennesker i mit hjem hele tiden, jeg havde aldrig fred, og jeg kunne slet ikke styre det. På det tidspunkt drak jeg nok 20-30 øl om dagen.’

På Solgården må man drikke på sit eget værelse, og lørdag og søndag får alle et glas vin eller en øl til maden.

Kursus i konflikthåndtering

Med aktive storforbrugere af alkohol i huset har personalet andre opgaver og udfordringer end før. Alle medarbejderne har derfor været på grundkursus i konflikt-håndtering, og indtil videre har fire af de ansatte taget kurset ‘Borgere med misbrugsproblemer.’

Siden Solgården blev til plejecenter for borgere

Relationen til beboerne står højt på prioriteringslisten på Solgården. 'Mit kontor ligger i midten af huset, og døren står åben, så beboere kan komme, lige når de har noget på hjerte. Og sådan skal det være,' siger leder Anna Pedersen, som her taler med Steen Lucassen.

med alkoholmisbrug, er der også blevet ansat en sygeplejerske og en pædagog, ligesom der er dobbelt bemanning om natten, hvilket der ikke var før. Mennesker, som drikker meget, har ofte et mere ujævnt sovemønster og flere urolige nætter end andre. De går også senere i seng og står senere op.

Derudover planlægger Anna Pedersen, at de ansatte skal have supervision med en ekstern konsulent tre-fire gange om året med udgangspunkt i deres oplevelser på arbejdet med fx verbal kommunikation.

En god relation kan flytte meget

De formelle rammer på plejecentret er således blevet tilpasset de nye forhold, og også den enkelte medarbejders tilgang til beboerne bliver gentænkt.

'Den pædagogiske tilgang er meget vigtig, når man arbejder med mennesker med misbrug,' påpeger Anna Pedersen og forklarer:

'Det betyder en del, hvilken tilstand beboeren er i, når vi møder ham eller hende, og vi skal være klar til at møde beboerne i det humør, de nu er i. Især de, som har hjerneskader på grund af alkohol, har brug for klar kommunikation. Nogle kan reagere meget voldsomt på

Solgården
Solgården 1, Sjørsløv
8620 Kjellerup
22 boliger.
Ca. 20 fastansatte.

Solgårdens målgruppe er ældre borgere med alkoholmisbrug, som kendetegnes ved:

- Et betydeligt varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsniveau på grund af misbrug.
- Ensomhed og social isolering.
- Væsentlig behov for pleje, tilsyn, omsorg, struktur og tryghed hele døgnet rundt.
- Har sociale behov, som ikke kan imødekommes i andre boformer.
- Kan have særlig udfordrende og grænseoverskridende adfærd.
- Præget af svært håndterbare følelsesmæssige reaktioner.
- Har behov for et rummeligt tilbud/miljø, der er præget af synlige og strukturerede rammer.
- Følger af et mangeårigt alkoholoverforbrug/misbrug og kan ikke længere mestre livet i egen bolig trods en massiv indsats fra hjemmepleje og sygepleje.

ting, som andre ikke ville blive så påvirkede af. Hvis de fx har siddet sammen med en anden beboer, og vedkommende har drukket deres øl, så kan det godt ende med at gøre dem vrede og frustrerede, fordi det måske minder dem om situationer fra deres tidligere liv, hvor andre ikke har respekteret deres grænser,' forklarer Anna Pedersen.

Et andet aspekt, som Solgårdens personale har fokus på, er relationen til beboerne.

'Den gode relation kan flytte meget. Det er noget lettere at komme ind på livet af folk og få lov til at hjælpe dem, når først du har et godt forhold til dem,' siger lederen.

'Hvis en beboer fx ikke har lyst til styrketræning en dag, så er det meget lettere at motivere ham eller hende, hvis man har en god relation. Og man husker altid sin relation til et andet menneske, selvom man har mistet noget hukommelse, som en del af vores beboere har.'

Interessen for Solgården er stor

Børn og søskende til mennesker med alkoholmisbrug og kommunale sagsbehandlere landet over ringer direkte til Solgården for at høre om muligheden for at få en borgere ind på stedet.

'Det har jeg ikke prøvet før,' smiler Anna Pedersen.

Solgårdens sundhedsfaglige leder og sygeplejersken skal desuden fortælle om stedet på KABS Videns National Conference Stofmisbrug 2018.

Anna Pedersen mener, at der fremover bliver mere brug for plejecentre målrettet mennesker med misbrug.

'Det er stadig helt normalt at indtage alkohol også til hverdag i vores kultur. Så jeg tror, at der vil komme flere ældre, som er blevet afhængige og får brug for hjælp til at få hverdagen til fungere,' siger plejecenterlederen.

For Steen Lucassen var det helt rigtigt at flytte på Solgården. Det var hans sagsbehandler i Silkeborg Kommune, som i sin tid kom med forslaget.

'Men du besøgte os faktisk to gange, inden du valgte at flytte ind. Det første, du sagde til mig, var: 'Du er lidt skrap, er du ikke?'' fortæller Anna Pedersen med et direkte blik og et stort smil til Steen. Han peger på hende og replicerer:

'Og så svarede du: Nej, jeg er ikke skrap, jeg er bare konsekvent.' Han kigger på mig og hvisker halvhøjt:

'Det er hende, som bestemmer.'

Lederen ler højt.

Pigerne har styr på det

Da Steen flyttede ind, gik der lige et par dage med at se stedet, personalet og de andre beboere an, men så faldt han til.

'Det er fantastisk her. Pigerne har styr på det,' siger han. Steen kalder konsekvent personalet for pigerne. Han har også fået kontakt til sine to døtre og søsteren, som han ikke havde set længe. De er alle tre meget glade for, at han nu bor på Solgården. Dog savner han lidt at beskæftige sig med.

'Men jeg træner. Jeg vil kunne gå igen,' siger han med en bevægelse mod fødderne, som han nu bruger til at trække sig rundt i kørestolen med.

'Og til foråret så skal jeg passe chili- og peberfrugtplanter ude i haven,' tilføjer han.

'Vi har også kontakt til et metal- og træværksted, hvor vores beboere kan komme og arbejde,' siger Anna Pedersen og nævner desuden at Solgården tager på tur til Motorshow 2018 i Messecenter Herning. Steen lyser op.

'Ja, dét skal jeg med til!' Derefter går han i gang med at opremse alle de motorcykler, han har ejet gennem tidens løb. Den sidste var en Yamaha FZR 750. ■

Bedre at samle ekspertisen

Hans-Jørgen Hørning (V) var formand for Ældre – og Handicapudvalget i Silkeborg Kommune, da man vedtog den nye plejeboligplan og besluttede, at nogle af kommunens plejecentre skulle have specialer.

'Jeg kendte til målgruppen og udfordringerne med at have beboere med alkoholmisbrug på plejecentrene fra mit arbejde som udvalgsformand, hvor jeg bl.a. var kontaktperson for tre plejecentre. På plejecentrene uddannede man i forvejen enkelte ansatte til at arbejde med borgere med misbrug, så det gav mening at samle ekspertisen ét sted,' siger Hans-Jørgen Hørning, som i dag er medlem af Seniorrådet i Silkeborg.

Da Anna Pedersen og hendes kolleger allerede havde meldt ud, at de var klar til at blive profilplejecenter for mennesker med alkoholmisbrug, blev det Solgården, som fik den opgave. Med ændringen fik Solgården tilført 2,1 mio. kroner ekstra om året til mere ledelse, efteruddannelse af personalet, dobbeltbemanning om natten og ansættelse af en sygeplejerske og en pædagog.